

ETHISCHE CODE

Inwinning

Status: Politie Intern

Vastgesteld door het Landelijk Overleg Hoofden Inwinning op 06 oktober 2016

Inleiding

In 1995 verscheen het rapport "Ethische aspecten van CID-werkzaamheden" van de Recherche Adviescommissie (RAC). Dit rapport bevatte een ethische code ten behoeve van (wat toen nog heette) CID-werkzaamheden. Die code voorzorg in de behoefte aan een uniform toetsingskader voor CID-werkzaamheden. Ze had een ruim werkingsgebied. Ze bevatte niet alleen regels in relatie tot de omgang met informanten, maar ook normen voor infiltranten en observanten.

Sinds 1995 is er veel gebeurd. Na de verschijning van de rapporten van de parlementaire enquêtecommissie van Traa (1996) en de tijdelijke evaluatiecommissie Kalsbeek (1999) is met ingang van 1 februari 2000 de Wet bijzondere opsporingsbevoegdheden (Wet BOB) in werking getreden. Door de invoering van de Wet BOB en de hiermee gepaard gaande uitvoeringsregelgeving zijn veel onderdelen van de ethische code uit 1995 overbodig geworden en/of achterhaald.

Desalniettemin bestaat er nog steeds behoefte aan een uniform geldende, praktisch hanteerbare, leidraad voor de wijze waarop medewerkers, die heimelijk inwinnen, uitvoering dienen te geven aan hun werkzaamheden.

Inmiddels breidt de werking zich ook uit naar de runners van de TOOI en beoogt deze ethische code in die behoefte te voorzien voor zowel de Criminele Inlichtingen als de Openbare Orde Inlichtingen. Ze heeft het karakter van een levend instrument dat een stimulerend rol speelt bij het op goede en verantwoorde wijze omgaan met alle aspecten van het heimelijk inwinnen. Deze code is vastgesteld in het Landelijk Overleg Hoofden Inwinning, 06 oktober 2016.

De Ethische Code kent geen zelfstandige tuchtrechtelijke of ambtenarenrechtelijke regels, anders dan die reeds voortvloeien uit bestaande regelgeving.

Inhoud van de ethische code

Deze code bevat geen formele regelgeving op het gebied van de teams Criminele Inlichtingen (TCI) en Openbare Orde Inlichtingen (TOOI). Er zijn dus geen regels opgenomen betreffende de opslag van gegevens. Evenmin zijn er regels opgenomen over de wijze waarop het TCI en TOOI de door de informant verstrekte informatie controleert en over de "spelregels" die gelden voor de informant. Deze code behelst enkel een opsomming van een aantal regels die TCI en TOOI-medewerkers tijdens de uitoefening van hun werkzaamheden in acht behoren te nemen.

Die regels komen uiteraard niet uit de lucht vallen. Voor een deel kwamen ze ook al voor in de ethische code van 1995 (rapport " Ethische aspecten van CID werkzaamheden"), voor een ander deel zijn ze in de praktijk van de afgelopen jaren ontwikkeld.

De in deze ethische code geformuleerde regels strekken tot:

1. bescherming van de TCI en TOOI medewerkers*
2. fatsoenlijke en integere omgang met informanten
3. een behoorlijke procesorde.

* Waar in deze code wordt gesproken over "team", worden het Team Criminele Inlichtingen en het Team Openbare Orde Inlichtingen bedoeld.

Drie basisbeginselen

De regels uit deze ethische code komen voort uit een aantal basisbeginselen van het inlichtingenwerk, namelijk:

- integriteit
- afscherming van de informant
- transparantie

Deze basisbeginselen zijn leidend. Dat betekent dat zij ook dienen te worden geëerbiedigd in situaties waarin

- geen concrete beroepsregel voorziet
- om uitzonderlijke redenen een concrete beroepsregel niet kan worden nageleefd
- toepassing van een concrete beroepsregel zou leiden tot een handelswijze die in strijd zou zijn met deze basisbeginselen.

- Integriteit

Integriteit is een veelomvattend begrip. Dit begrip sluit aan bij de beroepscode van de Nationale Politie. Het lijkt een open deur. Immers, voor alle overheidsfunctionarissen geldt dat zij op integere wijze uitvoering dienen te geven aan hun functie. Toch kan het geen kwaad juist om zo'n voor de hand liggende norm expliciet in een beroepscode te benoemen, al was het maar omdat vrijwel alle in deze beroepscode opgesomde regels en normen daadwerkelijk op dit basisbegrip zijn terug te voeren. Het begrip houdt onder meer in dat men zich aan formele regels houdt, dat men zich aan gemaakte afspraken houdt en dat men belangenverstremgeling voorkomt. Het impliceert ook betrouwbaarheid en objectiviteit, zowel ten opzichte van de informant als de ingewonnen informatie.

- Informantafscherming

Waar "integriteit" op zichzelf geen uniek voor het TCI en TOOI (inwinning) geldend basisbeginsel is, geldt dat voor het basisbeginsel "informantafscherming" wel, omdat het uitsluitend is voorbehouden aan medewerkers van TCI en TOOI om informanten te runnen. Alle activiteiten van het TCI of TOOI worden beheerst door het belang van informantafscherming. Het afschermen van de informant is essentieel. Onderling vertrouwen en vertrouwelijkheid zijn de basis voor het heimelijk inwinnen. Voor de informant moet duidelijk zijn onder welke omstandigheden die vertrouwelijkheid geschonden zou kunnen worden, en de "werk" relatie verbroken.

- Transparantie

Transparantie is niet onbegrensd. Dat volgt logischerwijs al uit het zojuist genoemde informantafschermingsbeginsel. Met "transparantie" wordt hier bedoeld op "transparantie" binnen de TCI en TOOI structuur. De structuur van het TCI is niet beperkt tot de TCI medewerkers maar ook de TCI officier van justitie behoort hier toe. Binnen deze structuur

is elke TCI en TOOI medewerker persoonlijk aanspreekbaar op zijn gedrag, handelen, en het bespreekbaar maken van casuïstiek. Er dient een cultuur te heersen waarin het als volstrekt normaal wordt ervaren dat "fouten" intern -en wel minimaal met de leiding van het TCI respectievelijk TOOI - openlijk moeten (kunnen) worden besproken. Maar ook met partners buiten het TCI of TOOI wordt zo transparant en constructief kritisch mogelijk gecommuniceerd.

De beroepsregels¹

A. Algemene noties

1. ^{5.1.2.d}

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

11.

12.

13.

¹ Daar waar staat informanten dient ook gelezen te worden potentiële informanten, bijzondere getuigen en gesprekscontacten.

B. Omgang met informanten

14. 5.1.2.d

15.

16.

17.

18.

19.

20.

21.

22.

23.

24.

25.

C. Omgang met informatie

26. 5.1.2.d

27.

28.

29.

30.

D. Informatie-uitwisseling

31. 5.1.2.d

32.

E. Tenslotte

Elke teammedewerker van de afdeling Inwinning conformeert zich onvoorwaardelijk aan deze Ethische Code, dus inclusief de medewerkers van het Team Bijzondere Getuigen.